

“Təsdiq edilmişdir”

**Azərbaycan Respublikası Milli
Depozit Mərkəzinin Müşahidə
Şurasının**

_____ 2025-ci il tarixli
qərarı ilə
Protokol № _____

Sədr _____ E.Əlizadə

**Azərbaycan Respublikası Milli Depozit Mərkəzində
Risklərin idarə edilməsinə dair Qaydalar**

1. Ümumi müddəalar

1.1 “Azərbaycan Respublikası Milli Depozit Mərkəzində risklərin idarə edilməsinə dair Qaydalar” (bundan sonra – Bu Qaydalar) Azərbaycan Respublikası Milli Depozit Mərkəzinin (bundan sonra – MDM) Nizamnaməsi və daxili qaydalarına, qanunvericiliyə, o cümlədən qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.2 Bu Qaydalar MDM-də risklərin identifikasiyası, qiymətləndirilməsi, minimallaşdırılması və nəzarət tədbirlərini müəyyən edir.

1.3 Bu Qaydalar MDM-in fəaliyyətin bütün istiqamətlərinə şamil edilir və MDM-in hər bir əməkdaşı fəaliyyəti zamanı bu Qaydaların tələblərinə uyğun olaraq öhdəlik daşıyırlar.

2. Anlayışlar

2.1 Qaydalarda istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənaları daşıyır:

2.1.1. **Riskin identifikasiyası** – riskin aşkarlanaraq müəyyənləşdirilməsi;

2.1.2. **Müdafiə xətləri** - birinci, ikinci, üçüncü və dördüncü müdafiə xətləri nəzərdə tutulur:

2.1.2.1. **Birinci müdafiə xətti** - fəaliyyətləri MDM-də birbaşa risklər yaradan (eyni zamanda həmin risklərin aradan qaldırılmasına, minimallaşdırılmasına məsuliyyət daşıyan) bütün qruplar: MDM-in müştərilərinə xidmət göstərən, məhsul və xidmətlərin yaradılmasını, inkişafını həyata keçirən, bu məhsul və xidmətlərin müştərilərə çatdırılması üzrə proseslərin yaradılmasını, inkişafını həyata keçirən, informasiya sistemlərinin idarə olunması və investisiya aktivliyi ilə məşğul olan, həmçinin müxtəlif əməliyyatları icra edən MDM-in struktur bölmələri daxildir;

2.1.2.2. **İkinci müdafiə xətti** - MDM-də kompyens və riskləri idarə və nəzarət edən struktur bölmə daxildir;

2.1.2.3. **Üçüncü müdafiə xətti** - birinci və ikinci müdafiə xəttini qiymətləndirmək səlahiyyəti olan müstəqil daxili audit bölməsindən ibarətdir;

2.1.2.4. **Dördüncü müdafiə xətti** - nəzarət edici orqan(lar), kənar auditorlar və konsultantlar.

2.1.3. **Risk** - ehtimal olunan və ya gözlənilməz hadisələrin baş verməsi nəticəsində yaranan zərərin mənfi təsir göstərməsi ehtimalıdır;

2.1.4. **Risklərin idarə edilməsi sistemi** - Bu Qaydalarda müəyyən edilmiş tədbirlərin məcmusudur.

2.1.5. **Risk sahibi** – fəaliyyət göstərdiyi struktur bölmə üzrə risklərə nəzarəti həyata keçirən struktur bölmə rəhbəri;

2.1.6. **Risk kataloqu** - Risklərin idarəedilməsi funksiyasını həyata keçirən struktur bölmə tərəfindən ötən dövrlər ərzində MDM daxili və beynəlxalq təcrübələrdən əldə edilmiş məlumatlar əsasında fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun formalaşdırılmış risk reyestri;

2.1.7. **Riskin təsiri** (bundan sonra - təsir) - risk hadisəsi baş verdiyi təqdirdə struktur bölmənin üzləşə biləcəyi nəticə;

2.1.8. **Biznes uğursuzluğu** – struktur bölmələrin biznes proseslərini təşkil edən cari işlərin müəyyən səviyyələrdə icra edilməməsi və ya tamamilə icra edilməməsi, yaxud funksiyonal hədəfə (əsas məqsədə) və ya müəyyənləşdirilmiş hədəfə nail olmada yayınmalar və ya nail olmama;

2.1.9. **Maliyyə zərəri** – struktur bölmənin və ya MDM-in büdcəsinə əməliyyatların təkrar icrası və ya neqativ nəticələrin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər, yaxud digər pul itkiləri formasında neqativ təsir;

2.1.10. **Reputasiya zərəri** – struktur bölmənin rolu və effektivliyi barədə MDM daxili istifadəçilərdə, MDM-in İdarə Heyətində (bundan sonra – İdarə Heyəti), kənar maraqlı tərəflərdə neqativ rəyin yaranması və media vasitələrində işıqlandırma;

2.1.11. **Ehtimal reytingi (tezlik)** – əvvəllər baş vermiş oxşar hadisələrin tarixçəsi nəzərə alınmaqla risklərin baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsi reytingi;

2.1.12. **Risk və nəzarət özünüqiymətləndirmə (Risk Control Self-Assessment)** (bundan sonra – RCSA) – risk sahibləri tərəfindən cavabdeh olduqları proseslərə xas olan risklərin müəyyən edilməsi, qiymətləndirilməsi və nəzarət mexanizmlərinin effektivliyinin yoxlanması prosesi;

2.1.13. **Əməliyyat riski** – qeyri-adekvat və ya uğursuz daxili proseslərdən, insanlardan, sistemlərdən, habelə kənar hadisələrdən yaranan zərər riski;

2.1.14. **İnformasiya texnologiyaları (İT) riski** – MDM-in informasiya sistemi ilə əlaqədar yaranan risklər;

2.1.15. **İlkin əməliyyat riski** – mövcud olan və yeni xidmətlərin, fəaliyyətlərin və əməliyyatların həyata keçirilməsi zamanı biznes proseslərdə və sistemlərdə olan nəzarət mexanizmləri nəzərə alınmadan əvvəl mövcud olan risk;

2.1.16. **İnformasiya Sistemləri Riski** – MDM-in informasiya təhlükəsizliyi ilə əlaqədar yaranan risklər;

2.1.17. **Qalıq risk** – ilkin əməliyyat riskinə münasibətdə mövcud nəzarət mexanizmləri nəzərə alınmaqla qiymətləndirilən əməliyyat riski;

2.1.18. **Risk səbəbi** – risk hadisəsinin yaranmasını və ya baş verməsini şərtləndirən səbəb;

2.1.19. **Risk hadisəsi** – risk səbəbinin yarada biləcəyi və baş verdiyi təqdirdə biznes uğursuzluğu, maliyyə itkisi və ya reputasiya zərəri ilə nəticələnə bilən hadisə;

2.1.20. **Risk növü** – mövcud nəzarət mexanizmlərinin tətbiqindən əvvəl və sonra mövcud əməliyyat risklərinin növləri: ilkin və qalıq;

2.1.21. **Risk və nəzarət reyestri (RCR)** – aşkar edilmiş əməliyyat risklərinin və mövcud nəzarət mexanizmlərinin, onların qiymətləndirilməsi üzrə nəticələrin, həmin risklərə münasibətdə seçilən cavab strategiyalarının və tənzimləmə tədbirlərinin qeydiyyatının aparılması üçün istifadə edilən reyestr (Əlavə 2);

2.1.22. **RIKŞ** – MDM-in Risklərin idarəedilməsi və Komplayens Şöbəsi;

2.1.23. **Cavab strategiyası** – tənzimləmə mərhələsi çərçivəsində əməliyyat riski barəsində seçilən tənzimləmə strategiyası: İmtina etmə, qəbuletmə, azaltma, ötürmə;

2.1.24. **İnsident** – struktur bölmənin biznes proseslərinin dayanması və ya pozulması, maliyyə itkisi və ya reputasiya zərəri ilə üzləşməsinə və ya üzləşə bilməsinə səbəb olan hadisə(lər);

2.1.25. **Prioritet reytingi** – əməliyyat riskinin prioritet göstəricisinin əhəmiyyətlik dərəcəsini əks etdirən reyting;

2.1.26. **Risk profili** – MDM-in məruz qaldığı risklərin ümumiləşdirilmiş səviyyəsi;

2.1.27. **Risk koordinatoru** – MDM-də struktur bölmə üzrə prosesə xas risklərin müəyyən edilməsi, qiymətləndirilməsi, effektiv nəzarət tədbirlərinin təşkili və lazımi tərəflərə kommunikasiya edilməsi üzrə cavabdeh (məsul) əməkdaş;

2.1.28. **Cavab tədbirləri reyestri** – Cavab tədbiri risk sahibi tərəfindən icra edilmiş orta və yüksək kimi təsnifləşdirilmiş risklər üzrə (bütün müdafiə xətləri üzrə aşkar olunmuş risklər daxil olmaqla) RİKŞ tərəfindən formalaşdırılan reyestr;

2.1.29. **Risk mədəniyyəti** - MDM-də riskin müəyyən edilməsi, qəbul edilməsi və idarə edilməsi, habelə risk barədə qərarların verilməsi üzrə norma, yanaşma və davranışların məcmusu;

2.1.30. **Biznes proses** – MDM-in hədəflərinə çatmasına xidmət edən, struktur bölmələr tərəfindən icra edilən, özündə başlanğıc mərhələ, əlaqəli addımlar və yekun nəticəni birləşdirən məqsədli fəaliyyət;

2.1.31. **Audit tapıntıları** - daxili audit və kənar audit yoxlamaları zamanı müəyyən olunmuş audit tapıntıları və onların yaratdığı risklər.

2.1.32. **İnformasiya resursları üzrə sınaq müdaxilə testləri** – Məlumat və kibertəhlükəsizlik departamenti tərəfindən MDM-in informasiya sistemləri və şəbəkə infrastrukturunu müntəzəm olaraq təhlükəsizlik tələbləri, zəiflikləri və riskləri aşkarlamaq məqsədilə müdaxilə sınaq testləşdirilməsi üzrə müntəzəm olaraq aparılan yoxlamalardır;

2.1.33. **Biznesin davamlılığı planlarının sınaqdan keçirilmə nəticələri** – MDM-də dövrü qaydada ssenari təhlillər əsasında həyata keçirilən biznes proseslərin üzləşə biləcəyi təsir səviyyəsinin qiymətləndirilməsi məqsədilə struktur bölmələrdə biznes davamlılığı planlarının testləşdirilməsidir;

2.1.34. **Risklər üzrə özünüqiymətləndirmə modeli** - RCSA prosesinin məqsədi struktur bölmələrə özlərinin risklərini aşkar etmək, onların səbəblərini müəyyən etmək, bu risklərin reallaşacağı təqdirdə zərərlərin yaranma ehtimalı və həcmi proqnozlaşdırmaq, nəzarət mexanizmlərinin adekvatlığını qiymətləndirmək və risklərin prioritet reyting göstəricilərinə uyğun olaraq tənzimləmə tədbirlərinin müəyyən edilərək idarə edilməsidir;

2.1.35. **İnsidentlərin təhlili** - struktur bölmənin biznes proseslərinin dayanması və ya pozulması, maliyyə itkisi və ya reputasiya zərəri ilə üzləşməsinə və ya üzləşə bilməsinə səbəb olan hadisələrin təkrar baş verə bilmə ehtimalını, təsirlərini və onlara qarşı nəzarət mexanizmlərinin adekvatlığının təhlili prosesidir;

2.1.36. **Biznes proseslərin toplusu** - MDM-in əsas və dəstəkləyici funksiyaların həyata keçirdikləri əsas və alt fəaliyyətlər toplusu;

2.1.36. **Əsas risk göstəriciləri** - Əsas risk göstəriciləri MDM-in məruz qaldığı risklərin təhlilini təmin edən risk alətidir.

3. Risklərin idarə edilməsi sisteminin strukturu

3.1 RİKŞ:

- 3.1.1 Struktur bölmələrdə risklərin idarə edilməsi işinin əlaqələndirilməsini təmin edir;
- 3.1.2 Risklər üzrə MDM-in daxili qaydaları, habelə onlara dəyişikliklərin layihələrini hazırlayır;
- 3.1.3 Risklərin idarə edilməsi siyasətinə riayət edilməsinin monitorinqini aparır və kənarlaşmalar barədə hesabatı İdarə Heyətinə təqdim edir;
- 3.1.4 MDM-in aidiyyəti struktur bölmələri ilə birgə fəaliyyət növləri üzrə risk limitlərinin hesablanması və onlara dəyişikliklərin edilməsi barədə İdarə Heyətinə təkliflər verir;
- 3.1.5 MDM-in risk profili və risk xəritəsini hazırlayır, həmçinin risklərin idarə edilməsi üzrə tədbirlərin icrasının monitorinqini həyata keçirir;
- 3.1.6 Risk iştahası bəyannaməsi üzrə risk limitlərinə riayət olunmasına daimi nəzarəti həyata keçirir və pozuntular barədə dərhal İdarə Heyətinə məlumat verir;
- 3.1.7 Risklərin qiymətləndirilməsi, təhlili və nəticəsi barədə hesabatı İdarə Heyətinə təqdim edir;
- 3.1.8 Risklərin müəyyən edilməsi və idarə edilməsi baxımından MDM-in fəaliyyətini əhatə edən bütün daxili proseslərə, qaydalara, yeni məhsul və xidmətlərə dair rəy verir;
- 3.1.9 Risklərin idarə edilməsi prosesinə adekvat və səmərəli nəzarət prosedurlarının müəyyən olunması və təkmilləşdirilməsinə dair təklifləri İdarə Heyətinə təqdim edir;
- 3.1.10 MDM-in aidiyyəti struktur bölmələri ilə birgə fəvqəladə hallar planını hazırlayır və İdarə Heyətinə təqdim edir;
- 3.1.11 MDM-in risk iştahası bəyannaməsini hazırlayaraq razılaşdırmaq üçün İdarə Heyətinə təqdim edir;
- 3.1.12 Sağlam risk mədəniyyətinin zədələnməsinə səbəb ola biləcək təhlükələri və zərərli vərdisləri qiymətləndirir və potensial risklər barədə ən azı ildə bir dəfə İdarə Heyətinə məlumat verir;
- 3.1.13 Məhsul, xidmət və ya biznes proses üzrə risklərin azaldılması tədbirlərindən sonra əməliyyat risklərinin təkrar qiymətləndirilməsini aparır və bu barədə İdarə Heyətinə hesabat təqdim edir;
- 3.1.14 MDM üzrə baş vermiş risk hadisələrinə dair məlumatların toplanılması, qeydiyyatının aparılmasını, onların faktiki və mümkün itkilər üzrə qiymətləndirilməsi və bu barədə müvafiq hesabatlılığın hazırlanmasını təmin edir;
- 3.1.15 Audit yoxlamaları (daxili və kənar) nəticəsində aşkarlanan audit tapıntılarının və yarada biləcəyi risklərin yekun qiymətləndirilməsini, habelə audit tapıntılarının aradan qaldırılması ilə əlaqədar müəyyənləşdirilmiş tədbirlərin icra vəziyyətinə nəzarəti həyata keçirir.
- 3.1.16 **MDM-in struktur bölmələri:**
- 3.1.17 Gündəlik fəaliyyətində öz səlahiyyəti daxilində riskləri idarə edir;
- 3.1.18 Aidiyyəti risk limitlərinə riayət olunmasını təmin edir;
- 3.1.19 RİKŞ tərəfindən risk qiymətləndirilməsi üçün tələb olunan məlumatı təmin edir.
- 3.1.20 **MDM-in daxili auditoru:**
- 3.1.21 Risklərin idarə edilməsi sisteminin səmərəliyini və adekvatlığını yoxlayır;
- 3.1.22 Yoxlamaların nəticələri barədə tövsiyələrini Müşahidə Şurası və İdarə Heyətinə təqdim edir;
- 3.1.23 RİKŞ ilə məlumat mübadiləsini təmin edir.

4 Risklərinin idarə edilməsi prosesinin təşkili

4.1.1 Risklərin idarəedilməsi prosesi (bundan sonra – RİE) dinamik, davamlı və dəyişikliklərə cavab verməklə habelə daxili və xarici amilləri nəzərə almaqla RİKŞ tərəfindən mütəmadi əsasda həyata keçirilir.

4.1.2 İdarə Heyəti tərəfindən MDM-də risklərin idarəedilməsinin daha ətraflı tənzimlənməsi məqsədilə bu Qaydalardakı əsaslar nəzərə alınmaqla minimum aşağıdakılar olmaqla lazımi prosedurlar müəyyənləşdirilməlidir:

4.1.2.1 İnformasiya texnologiyaları və informasiya təhlükəsizliyi risklərinin idarə edilməsinə dair;

4.1.2.2 İnformasiya texnologiyaları və informasiya təhlükəsizliyi (İT/İS) üzrə insidentlərinin idarə edilməsinə dair;

4.1.2.3 Qiymətləndirilmiş risklər üzrə cavab strategiyasının seçilməsinə dair;

4.1.2.4 Risk və nəzarət özünüqiymətləndirməyə dair;

4.1.2.5 İnsidentlərin idarə edilməsinə dair;

4.1.2.6 Nüfuz riskinin hesablanmasına dair.

4.1.3 RİKŞ mütəmadi olaraq aidiyyəti üzrə struktur bölmələrin əməliyyatlarını, istismarda olan sistemlərin xüsusiyyətlərini və fəaliyyətini, habelə mövcud qayda, prosedur və nəzarət mexanizmlərini əməliyyat risklərinə məruz qalma aspektindən təhlil edir.

4.1.4 MDM-in struktur bölmələrində RİE kompleks və çevik risk təhlil prosesi olmaqla iki formada həyata keçirilə bilər.

4.1.4.1 **kompleks risk təhlili prosesi** – RİKŞ tərəfindən müəyyənləşdirilmiş MDM-in struktur bölmələrində müzakirə sessiyaları və məlumatların toplanması vasitəsilə risklərin və mövcud nəzarət mexanizmlərinin effektivliyinin qiymətləndirilməsi;

4.1.4.2 **çevik risk təhlili prosesi** - risklərinin aşkar edilməsi, onların ehtimal, təsir və mövcud nəzarət mexanizmləri aspektlərində bu qaydanın tələbləri ilə müəyyən edilmiş meyarlar əsasında struktur bölmələrin özləri tərəfindən Risk və nəzarət üzrə özünüqiymətləndirmə (RCSA) prosesinin həyata keçirilməsi.

4.1.5 RCSA prosesi ən azı illik əsasda olmaqla struktur bölmələr tərəfindən ən geci ilin sonunadək yekunlaşmalıdır.

4.1.6 Risk sahibləri RİKŞ-ə risklər barədə tam və obyektiv məlumat verilməli, onların qiymətləndirilməsini və cavab strategiyalarına uyğun tədbirlərin görülməsini təmin etməlidirlər.

4.1.7 RİKŞ struktur bölmələrdə RİE prosesinin nəticələri barədə məlumatları mütəmadi qaydada İdarə Heyətinə təqdim edir.

5 Risklərin toplanması üzrə məsul şəxslərin təyin olunması

5.1 Risk koordinatorları MDM-də struktur bölmə üzrə prosesə xas risklərin müəyyən edilməsi, qiymətləndirilməsi, effektiv nəzarət tədbirlərinin təşkili və lazımi tərəflərə kommunikasiya edilməsi üzrə cavabdeh (məsul) əməkdaşlar qismində çıxış edirlər.

5.2 Risk koordinatoru funksiyasını filial(lar)da direktor, struktur bölmələrdə departament direktoru/şöbə müdiri, məhsul sahibi vəzifəsində olan əməkdaşlar icra edir.

5.3 Risk koordinatoru hər hansı səbəbdən işdə olmadıqda onu rəsmi olaraq əvəz edən şəxs həmin dövrdə Risk koordinatoru funksiyasını icra edir.

5.4 Risk koordinatorunun funksiyaları:

- 5.4.1. Cavabdeh olduğu Struktur bölmə üzrə mütəmadi olaraq risklərin müəyyən edilməsi, qiymətləndirilməsi və cavab tədbirlərinin həyata keçirilməsi, nəzarət tədbirlərinin effektivliyinin qiymətləndirilməsi və nəticələrin ikinci müdafiə xəttinə kommunikasiya edilməsi;
- 5.4.2. Biznes proseslərdə risk səviyyəsinə davamlı nəzarət və monitoring;
- 5.4.3. İnsidentlərin RİKŞ-ə vaxtında (hadisənin aşkar edildiyi tarixdə) və tam kommunikasiya edilməsi;
- 5.4.4. Struktur bölmə üzrə əməkdaşların risklərin idarə edilməsi üzrə biliklərinin artırılması.

6 Risklərin idarə edilməsi mərhələləri

6.1 RİE prosesi risklərin aşkarlanması, qiymətləndirilməsi, tənzimlənməsi, monitoringi və hesabatlılığı daxil olmaqla 5 mərhələdən ibarətdir.

6.2 Aşkar etmə mərhələsinin məqsədi struktur bölmələrin üzləşdiyi risklərin aşkar edilməsi və həmin risklərə qarşı mövcud olan aidiyyəti nəzarət mexanizmlərinin müəyyən olunmasından ibarətdir. Aşkar etmə mərhələsində digər struktur bölmələrin fəaliyyəti ilə əlaqədar olan risklərə də xüsusi diqqət yetirilməlidir. Risk sahibləri digər struktur bölmələrin fəaliyyəti ilə əlaqədar olan risklər barədə aidiyyəti struktur bölmələrin risk sahiblərini məlumatlandırmalıdır. Aşkar etmə mərhələsində ən az aşağıdakı alətlərdən istifadə edilə bilər:

- 6.2.1 audit tapıntıları;
- 6.2.2 informasiya resursları üzrə sınaq müdaxilə testləri;
- 6.2.3 biznesin davamlılığı planlarının sınaqdan keçirilmə nəticələri;
- 6.2.4 risklər üzrə özünüqiymətləndirmə modeli;
- 6.2.5 insidentlərin təhlili;
- 6.2.6 biznes proseslərin toplusu;
- 6.2.7 Əsas risk göstəriciləri.

6.3 Qiymətləndirmə mərhələsinin məqsədi aşkar edilmiş risklərin baş vermə ehtimalının, eləcə də baş verəcəyi təqdirdə həmin risklərin struktur bölmələrin fəaliyyətinə təsir səviyyəsi də daxil olmaqla mövcud nəzarət mexanizmlərinin qiymətləndirilməsindən ibarətdir.

6.3.1 Risk sahibləri horizontal risklərin qiymətləndirilməsini aidiyyəti struktur bölmələrlə birgə əsasda əlaqələndirilmiş şəkildə aparmalıdır.

6.3.2 Qiymətləndirmə risk sahibləri tərəfindən aşağıdakı ardıcılıqla həyata keçirilir.

6.3.2.1 risklərin baş vermə ehtimalı bu Qaydaya Əlavə 4-də qeyd edilmiş “Ehtimal Reytingləri şkalası” əsasında qiymətləndirilir və müvafiq ehtimal reytingi risk reyestrinə daxil edilir;

6.3.2.2 risklər reallaşdığı təqdirdə yarada biləcəyi təsir səviyyəsi bu Qaydaya Əlavə 6-da qeyd edilmiş “Təsir Reytingləri şkalası” əsasında qiymətləndirilir və təsir kateqoriyalarının hər biri üzrə müvafiq təsir reytingləri risk reyestrinə daxil edilir;

6.3.2.3 risklərinin təsir reytingləri onların baş vermə ehtimalından müstəqil şəkildə müəyyən edilir;

6.3.2.4 təsir kateqoriyaları üzrə ən yüksək təsir reytingi yekun təsir reytingi kimi risk

reyestrində avtomatik qaydada hesablanaraq qeyd edilir;

6.3.2.5 əməliyyat riskləri üzrə nəzarət mexanizmləri bu Qaydaya Əlavədə 5-də qeyd edilmiş “Nəzarət reytingləri şkalası” əsasında, “Nəzarət çərçivəsi” və “Nəzarətin tətbiqi” kriteriyaları üzrə qiymətləndirilməklə nəzarət kateqoriyalarının hər biri üzrə müvafiq nəzarət reytingləri risk reyestrinə daxil edilir;

6.3.2.6 ehtimal reytingi, yekun təsir reytingi daxil edildikdən sonra əməliyyat riskinin məxsusi (ilkin) reyting göstəricisi, yekun nəzarət reytinginin tətbiqindən sonra isə qalıq risk dərəcəsi risk reyestrində hesablanaraq qeyd edilir.

6.4 Tənzimləmə mərhələsinin məqsədi aşkar edilmiş və qiymətləndirilmiş risklərə münasibətdə cavab strategiyalarının seçilməsi, tənzimləmə tədbirlərinin planlaşdırılması və icrasından ibarətdir. Hər bir riskə münasibətdə riskin baş vermə ehtimalına, təsirinə, tənzimləmə tədbirinin icrasının həyata keçirilmə asanlığına və mənfəət-xərc təhlilinin nəticələrinə görə aşağıdakı cavab strategiyalarından biri seçilir:

6.4.1 imtina – riski şərtləndirən fəaliyyət və ya hallardan qaçılması və bu üsulla riskin baş vermə ehtimalı və təsirinin aradan qaldırılmasını nəzərdə tutur;

6.4.2 qəbuletmə – riskə qarşı heç bir fəal tədbirin həyata keçirilməməsini və risk hadisəsi baş verdiyi halda mümkün itkinin qəbul edilməsini nəzərdə tutur;

6.4.3 azaltma – riskin baş vermə ehtimalının və (və ya) təsir səviyyəsinin azaldılması üzrə tənzimləmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi yolu ilə həmin riskin prioritet reytinginin risk tolerantlıq səviyyəsinə qədər azaldılmasını nəzərdə tutur;

6.4.4 ötürmə – riskin idarə edilməsi üçün daha yaxşı təchiz olunmuş üçüncü tərəfə ötürülməsi (outsorsinq və ya sığorta) yolu ilə həmin riskin prioritet reytinginin risk tolerantlıq səviyyəsinə qədər azaldılmasını nəzərdə tutur.

6.5 Cavab strategiyasının seçilməsi İdarə Heyəti tərəfindən müəyyən edilmiş proseduruna uyğun aparılır;

6.6 Tədbirlər planının hazırlanması – icraçılar bu Qaydaya Əlavə 7-də nəzərdə tutulan formaya uyğun olaraq tədbirlər planlarını hazırlamalıdır.

6.7 Tədbirlər Planının icrası dedikdə risklərin tənzimlənməsinə sərf olunan müddətin, fəaliyyətlərin və resursların tədbirlərin icrasının səmərəli və effektiv şəkildə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

6.8 Monitoring mərhələsinin məqsədi tədbirlərinin icra vəziyyətinin və səmərəliliyinin monitoringindən ibarətdir.

6.8.1 Tədbirlər planının icrası ilə əlaqədar məlumatların göndərilməsindən əsas icraçı (risk sahibi) məsuliyyət daşıyır;

6.8.2 RİKŞ tədbirlər planının icrası ilə əlaqədar aylıq əsasda monitoring keçirir, rüblük, yarımillik və illik əsasda isə İdarə Heyətinə hesabat verir.

6.9 Hesabatlıq mərhələsinin məqsədi struktur bölmələr tərəfindən həyata keçirilən aşkaretmə, qiymətləndirmə, tənzimləmə və monitoring mərhələlərinin nəticələri barədə İdarə Heyətinə hesabatlığın təmin olunmasından ibarətdir.

6.9.1 Hesabatlıq mərhələsi RİKŞ tərəfindən həyata keçirilir.

6.9.2 Bu mərhələdə RİKŞ tərəfindən hazırlanan hesabat növləri aşağıdakılardır:

6.9.2.1 Struktur bölmə hesabatları – ayrı-ayrı struktur bölmələrin risk profili barədə dövrü qaydada İdarə Heyətinə təqdim edilən hesabatlardır;

6.9.2.2 İcmal hesabatlar – MDM-in risk profili barədə İdarə Heyətinə təqdim edilən illik hesabatlardır.

7 Risklərin identifikasiyası və qiymətləndirilməsi

7.1 MDM-də risklərin identifikasiyası müxtəlif müdafiə xətləri tərəfindən aşağıdakı metodlar üzrə həyata keçirilir və müdafiə xətləri tərəfindən identifikasiya edilmiş risklər qiymətləndirildikdən sonra RCR-də cəmləşir:

7.1.1 İnsidentlərin idarəedilməsi sistemi vasitəsilə daxil olmuş risk hadisələrinin RİKŞ tərəfindən araşdırılaraq identifikasiya edilməsi;

7.1.2 RCSA vasitəsilə;

7.1.3 MDM daxili biznes proseslərin və məhsulların təhlili və monitorinqi;

7.1.4 Yeni yaradılan və ya şərtləri dəyişdirilən məhsul və xidmətlərin təhlili zamanı;

7.1.5 Kənar yoxlamalar, müştəri şikayətləri, əməkdaşlara verilən intizam tənbehlərin təhlili və s.

7.1.6 Daxili və kənar audit tapıntılarının təhlili.

7.2 İdentifikasiya edilən risklərin “ehtimal” və “təsir” amili müəyyənləşdirilir.

7.2.1 “Təsir” amilinin qiymətləndirilməsi meyarına maliyyə təsiri, biznes/əməliyyat dayanmaları və reputasiya ilə bağlı risklər daxildir. Əgər risk MDM-də bir neçə meyar üzrə təsir edirsə, gözlənilən ən yüksək nəticəyə əsasən “Təsir” qiymətləndirilir.

7.3 Riskin dərəcələndirilməsi (risk ranking) prosesi “Ehtimal” və “Təsir” amilləri qiymətləndirildikdən sonra “aşağı”, “orta”, “yüksək”, kateqoriyalarına uyğun olaraq “İlkin ” (inherent) risk müəyyən edilir.

7.4 Məxsusi risk müəyyən edildikdən sonra nəzarət mexanizmlərinin effektivliyi onların dizaynı (nəzarət nə qədər yaxşı strukturlaşdırılmışdır) və tətbiq səviyyəsinə (təcrübədə nə qədər yaxşı tətbiq olunur) görə “1”-dən “3”-ə qədər qiymətləndirilir, məhz nəzarət mexanizmlərinin tətbiqindən sonra “qalıq risk” müəyyən edilir. Qalıq risk də məxsusi risk kimi “aşağı”, “orta”, “yüksək”, olaraq təsnifləşdirilir.

7.5 Risk sahibinin müəyyən edilməsi məqsədilə riski identifikasiya edən struktur bölmə tərəfindən biznes proseslər toplusu əsasında riskin aid olduğu biznes proses üzrə risk sahibi müəyyən edilərək sorğu göndərilir. Riskin aid olduğu biznes proses üzrə risk sahibini müəyyənləşdirmək Biznes Proseslər Toplusu əsasında mümkün olmadıqda, Hüquq Departamentinə (bundan sonra - HD) müraciət edilir, HD tərəfindən riskin aid olduğu biznes proses üzrə risk sahibi müəyyənləşdirilir.

7.6 Riskin aid olduğu biznes proses üzrə risk sahibi müəyyən edilə bilmədikdə və ya müəyyən edilmiş risk sahibliyi risk sahibi tərəfindən qəbul edilmədikdə məsələ barədə qərar qəbul edilməsi məqsədilə İdarə Heyətinə müraciət edilir.

8. Risklərinin idarə edilməsi prosesinin reqlamenti

8.1 Struktur bölmələrdən daxil olan reqlament sənədlərinin (daxili qaydalar, prosedurlar, əsasnamələr və s.), eləcə də qeyri-normativ hüquqi aktların risklər üzrə ekspertizası – 10 iş günü müddətində.

8.2 RİE prosesi struktur bölmələr tərəfindən aşağıdakı ardıcılıq və müddətlərdə həyata keçirilir:

8.2.1 Struktur bölmələrdə kompleks risk təhlili prosesi zamanı:

8.2.1.1 aşkaretmə mərhələsi çərçivəsində müvafiq sorğuların struktur bölmələr tərəfindən cavablandırılması – 5 iş günü ərzində;

8.2.1.2 aşkaretmə mərhələsi çərçivəsində struktur bölmələrlə müzakirə sessiyaları – 15 iş günü ərzində;

8.2.1.3 qiymətləndirmə mərhələsi çərçivəsində struktur bölmələrlə müzakirə sessiyaları – 10 iş günü ərzində;

8.2.1.4 struktur bölmə tərəfindən cavab strategiyasının seçilməsi və tədbirlər planının hazırlanması – “yüksək” prioritet reytingli risklərə münasibətdə 14 iş günü, “orta” prioritet reytingli risklərə münasibətdə isə 30 iş günü müddətində;

8.2.1.5 RİKŞ tərəfindən tədbirlər planına razılığın verilməsi – 10 iş günü;

8.2.1.6 risk sahibləri tərəfindən tədbirlər planının təsdiqlənmiş formada RİKŞ-ə təqdim edilməsi – 3 iş günü;

8.2.1.7 Struktur bölmələrdə çevik risk təhlili prosesi zamanı:

8.2.1.8 struktur bölmələr tərəfindən RCSA prosesinin yekunlaşdırılması – 22 iş günü ərzində;

8.2.2 Monitoring prosesinin həyata keçirilməsi və hesabatlılığı aşağıdakı müddətlər çərçivəsində həyata keçirilir:

8.2.2.1 RİKŞ tərəfindən tədbirlərin icra vəziyyəti barədə məlumatın alınmasına dair sorğunun icraçılara göndərilməsi - hesabat dövrünün sonuncu həftəsi;

8.2.2.2 icraçılar tərəfindən bu Qaydaya Əlavə 8-ə uyğun olaraq tədbirlərin icra vəziyyəti

8.2.2.3 barədə monitoring hesabatın RİKŞ-ə təqdim edilməsi – 3 iş günü;

8.2.2.4 icraçılar tərəfindən təqdim edilən monitoring hesabatının RİKŞ tərəfindən yoxlanılması – 10 iş günü;

8.2.2.5 RİKŞ tərəfindən İdarə Heyətinə yekun hesabatının verilməsi – hesabat dövründən sonrakı ayın sonuna kimi.

9. Struktur bölmə üzrə RİE prosesinin səmərəliliyinin və effektivliyinin qiymətləndirilməsi

9.1 Struktur bölmələr üzrə RİE prosesinin səmərəlilik və effektivliyinin qiymətləndirilməsi aşağıdakı kriteriyalara əsasən aparıla bilər:

9.1.1 **risk mədəniyyəti** – risk sahibləri tərəfindən risklərin və insidentlərin bəyan edilməsi üzrə əməkdaşlara yaradılan adekvat şərait və ikinci müdafiə xətti ilə əməkdaşlıq səviyyəsi;

9.1.2 **risk nəzarəti** – risk tolerantlıq səviyyəsinə, əsas risk indikatorlarına davamlı nəzarət, cavab tədbirlərinin icrasından sonra təkrar qiymətləndirilməsi;

9.1.3 **risk hesabatlılığı** - audit tapıntılarının, sınaq müdaxilə testləri və biznes planlarının

sınaqdan keçirilmə nəticələrinin, RCSA prosesinin, risklərin və insidentlərin aradan qaldırılması üzrə görülmüş tədbirlərin vaxtında və effektiv şəkildə icrası üzrə məlumatlandırma;

9.2 **risk əsaslı yanaşma** - risk sahibləri fəaliyyət istiqaməti üzrə əməliyyat planlaşdırılması zamanı RCSA nəticələrini və RİKŞ-in rəylərinin nəzərə alınması.

9.3 RİKŞ MDM-də risk mədəniyyəti inkişafına maneə ola biləcək təhlükələri və zərərli vərdişləri qiymətləndirir və potensial risklər barədə rübdə bir dəfə İdarə Heyətinə məlumat verir;

9.4 RİKŞ Tədbirlər planında müəyyənləşdirilmiş tənzimləmə tədbirlərinin effektivliyinin ölçülməsi məqsədilə risklərin təkrar qiymətləndirilməsini aparır və bu barədə İdarə Heyətinə hesabat təqdim edir;

9.5 Risklərin təhlili prosesinin nəticəsi olaraq struktur bölmələr tərəfindən müəyyənləşdirilən risklərin bu Qaydanın tələblərinə nəzərdə tutulmuş qaydada əməl olunmasını yoxlayır və risklərin minimallaşdırılması məqsədilə riskə həssas biznes proseslər üzrə tövsiyələr verir.

10. Risk və nəzarət tədbirləri reyestri (RCR)

10.1 RCR MDM-də identifikasiya edilmiş riskləri, onların qiymətləndirilməsini və nəzarət tədbirlərini özündə əks etdirən cədvəldir.

10.2 Hansı müdafiə xətti tərəfindən identifikasiya edilməsindən asılı olmayaraq hər bir risk mövcud risk tapıntılarının təkrarlanmaması şərtilə qeydiyyatla alınır.

10.3 Hər bir identifikasiya edilmiş risk qiymətləndirildikdən sonra risk sahibi ilə müzakirə olunur.

10.4 Risk sahibinə kommunikasiya edilmiş risklər eyni gündə RİKŞ tərəfindən RCR-ə əlavə edilir. Orta risklər üzrə struktur bölmənin rəhbəri, yüksək risklər üzrə həmçinin struktur bölmənin İdarə Heyəti üzvü olan kuratoruna məlumat verilir.

10.5 Riskin aradan qaldırılması və ya mitiqasiyası üzrə görülməli tədbirlərin son icra tarixinin təqdim edilməsi:

10.6 Risk tapıntısı identifikasiya edildiyi gündən “yüksək” prioritet reytingli risklərə münasibətdə 14 iş günü, “orta” prioritet reytingli risklərə münasibətdə isə 30 iş günü müddətində;

10.7 Cavab tədbiri və icra tarixi RİKŞ tərəfindən İdarə Heyətinin müəyyənləşdirdiyi qiymətləndirilmiş risklər üzrə cavab strategiyasının seçilməsinə dair prosedura uyğun olaraq “Cavab tədbirləri reyestri”nə əlavə edilir. Məlumatlar 8.2.1.4-cü bəndə uyğun olaraq təqdim edilmədiyi halda müvafiq risk “icra tarixi vaxtında təqdim edilməmiş” olaraq qeydiyyatla alınır və bununla bağlı aylıq hesabat çərçivəsində İdarə Heyətinə məlumat təqdim edilir.

10.8 Təqdim edilmiş cavab tədbirinin son icra tarixi “yüksək” prioritet reytingli risklərə münasibətdə 3 ay və daha çox, “orta” prioritet reytingli risklərə münasibətdə isə 6 ay və daha çox müddətdə olduğu halda, bu nəzarət tədbiri risk sahibi olan struktur bölmənin kuratoru tərəfindən təsdiqlənməlidir.

10.9 RCR ildə bir dəfə RİKŞ tərəfindən İdarə Heyətinə təqdim edilir və təsdiqlənir.

10.10 MDM-in təşkilati strukturunda dəyişiklik olduqda icra müddəti çatmayan və icra müddəti bitmiş, lakin həll olunmayan bütün risklər üzrə məsələlər biznes prosesin (və ya alt fəaliyyətin) ötürüldüyü struktur bölmənin məsuliyyətinə keçir.

11. Nəzarət mexanizmlərinin effektivliyinin qiymətləndirilməsi

11.1 Nəzarət mexanizmlərinin effektivliyi onların çərçivə və tətbiqi (design və performance) 1-dən 3-ə qədər aydın meyarlarla qiymətləndirilərək müəyyən edilir.

11.2 Qiymətləndirmə meyarları İdarə Heyəti tərəfindən müəyyən olunan risk və nəzarət özünüqiymətləndirmə proseduruna uyğun olaraq aparılmalıdır.

12. Risklərin mitiqasiyası üzrə cavab strategiyasının seçilməsi

12.1 Risklər müəyyən edildikdən sonra görülməli tədbirlər “Qiymətləndirilmiş risklər üzrə cavab strategiyasının seçilməsi” Proseduruna uyğun aparılır. Belə ki, RİKŞ tərəfindən RCR-ə daxil edilən orta risklər və yüksək risklər müvafiq tərəflərlə müzakirə edildikdən sonra risklər üzrə cavab strategiyasının seçilməsi müzakirə sessiyaları metodundan istifadə edilməklə həyata keçirilir və bu alt-mərhələdə hər bir riskə münasibətdə aşağıdakı cavab strategiyalarından biri seçilir:

a) İmtina – riski şərtləndirən fəaliyyət və ya hallardan qaçılması və bu üsulla riskin baş vermə ehtimalının və təsirinin aradan qaldırılmasını nəzərdə tutur;

b) Qəbul etmə – riskə qarşı heç bir fəal tədbirin həyata keçirilməməsini və risk hadisəsi baş verdiyi halda mümkün itkinin qəbul edilməsini nəzərdə tutur;

c) Azaltma – riskin baş vermə ehtimalının və/və ya təsir səviyyəsinin azaldılması üzrə nəzarət tədbirlərinin həyata keçirilməsi yolu ilə həmin risklərin prioritet reytinglərinin “aşağı risk” səviyyəsinə endirilməsini nəzərdə tutur;

d) Ötürmə – riskin idarə edilməsi üçün daha yaxşı təchiz olunmuş üçüncü tərəfə ötürülməsi (məsələn: outsorsinq və ya sığorta) yolu ilə həmin riskin prioritet reytinglərinin “aşağı risk” səviyyəsinə endirilməsini nəzərdə tutur.

12.2 Risk sahibləri təqdim etdikləri son icra tarixlərini izləyir və ən gec icra müddəti tamamlanan tarixə kimi nəzarət tədbirlərinin icra statusu ilə bağlı məlumatı RCSA modelində qeyd edir və RİKŞ-i məlumatlandırır. Bu dövr ərzində risk sahibi tərəfindən nəzarət tədbirinin icra olunması ilə bağlı məlumat daxil olmazsa və ya risk aradan qaldırılmazsa, son icra tarixindən sonrakı iş günü RİKŞ tərəfindən müvafiq risk “gecikdirilmiş” olaraq qeydiyyatı alınır (orta və daha yuxarı kimi təsnifləşdirilmiş risklər üzrə).

12.3 Risk sahibi tərəfindən təyin edilmiş nəzarət tədbirinin tətbiqi və riskin aradan qaldırılması ilə bağlı məlumat daxil olduqda, həmin risk “Həll edilmiş” risklər siyahısına əlavə edilir. “Həll edilmiş” risklər siyahısına əlavə edilən orta və daha yuxarı kimi təsnifləşdirilmiş risklər üzrə (bütün müdafiə xətləri üzrə identifikasiya olunmuş risklər daxil olmaqla) RİKŞ tərəfindən “Cavab tədbirləri reyestri” formalaşdırılır. Hər bir risk üzrə tədbirlər planının icrasına nəzarət edən struktur bölmə RİKŞ-ə tədbirlər planına nəzarət tezliyi (təqdim edilmiş tezlik 3 aydan çox olarsa İdarə Heyəti üzvü olan kuratorun razılığı ilə), nəzarət (monitorinq) forması və digər lazımı məlumatları təqdim edir. Formalaşmış “Cavab tədbirləri reyestri” (yeni əlavə edilən cavab tədbirləri və mövcud tədbirlərə son icra müddəti bitmədən edilən dəyişikliklər daxil olmaqla) ayda bir dəfə olmaqla RİKŞ tərəfindən İdarə Heyətinə təqdim edilir və təsdiqlənir.

12.4 Müdafiə xətləri tərəfindən aparılan monitorinq və ya yoxlamalar nəticəsində cavab tədbirinin qeyri-effektiv və ya qeyri-ışlək olduğu aşkarlanarsa, həmin risk “Həll edilmiş” risklər

siyahısından çıxarılaraq yenidən açılmış risk olaraq “gecikdirilmiş” risklər siyahısına əlavə edilir. RİKŞ risk sahibindən yeni tədbirlər planının təsvirini və icra müddətini tələb edir. Bu Qaydaların 5.2-ci bəndində qeyd edilən son statuslar RCR və “Cavab tədbirləri reyestri”ndə yenilənir.

12.5 Üçüncü və dördüncü müdafiə xətti tərəfindən identifikasiya olunmuş risklərin dərəcəsi (risk dərəcəsini təyin etmədiyi hallarda) İdarə Heyəti ilə müzakirə edilərək təsdiqlənir.

13. Yekun müddəalar

- 13.1 Bu Qaydalar Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edildiyi gündən qüvvəyə minir.
- 13.2 Qaydalara Müşahidə Şurasının qərarı ilə əlavə və ya dəyişikliklər edilir.

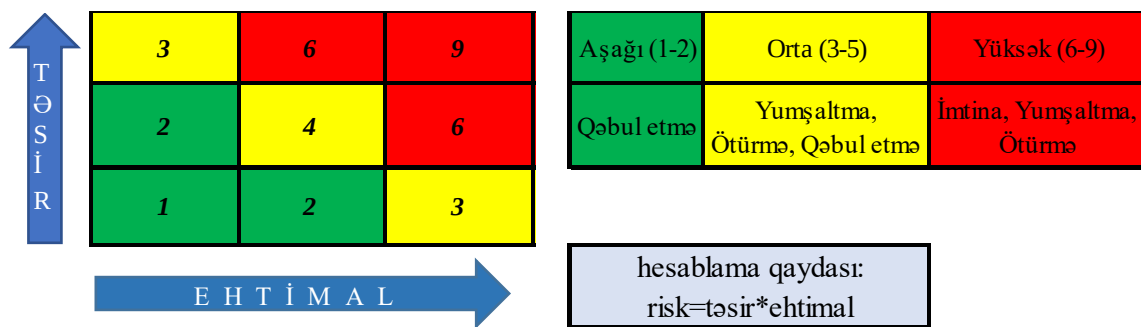
**“Azərbaycan Respublikası Milli Depozit Mərkəzində risklərin idarə edilməsinə dair
Qaydalar”a Əlavə 1 – İnsident reyestri**

No	
Mənbə kanal	
Risk Hadisəsinin növü	
İnsidentin statusu	
Təsir reytingi	
İnsidentin ətraflı məzmunu	
İnsidenti daxil edən əməkdaş	
İnsidenti aşkar edən əməkdaşın struktur bölməsi	
Hal sayı	
Baş vermə tarixi	
Aşkarlanma tarixi	
Bitmə və ya həll olunma tarixi	
Valyuta	
İlkin itki məbləği	
Bərpa olunan məbləğ	
Xalis itki məbləği	
Potensial itki məbləği	
İtkinin statusu	
İtkinin bərpa olunma tarixi	
Nöqsan edən əməkdaş sayı	
Nöqsan edən əməkdaşa qarşı tədbir	
Nöqsan edən əməkdaşa qarşı tədbirin növü	
Prosesin adı BPU	
Prosesin sahibi	
Risk kateqoriyası	
Risk sahəsi	
Riskin adı	
Hadisənin kateqoriyası I səviyyə	
Hadisə qrupu II səviyyə	
Hadisə III səviyyə	
Risk nömrəsi	
İnsidentin araşdırılması nəticələri	
İnsidenti araşdıran ikin müdafiə xətti əməkdaşı	
Görülmüş və planlaşdırılmış tədbirlər	
Qeydlər	
İT insident kateqoriyası	
Prioritetlik dərəcəsi	

“Azərbaycan Respublikası Milli Depozit Mərkəzində risklərin idarə edilməsinə dair Qaydalar”a Əlavə 2 – Risk reyestri

Sıra nömrəsi	Risk ID	Mənbə kanal	Mənbə struktur	Riskin aşkarlanma tarixi	Riskin növü	Riskin tapıntısının ətraflı təsviri	Riskin kateqoriyası	Risk sahəsi	Risk adı	Ehtimal	Təsirin övü	İlkin risk dərəcəsi	Prosesin adı	Prosesin sahibi	Nəzarət mexanizmi ID	Nəzarət mexanizmləri	Nəzarət mexanizminin təsviri	Nəzarətin effektivlik dərəcəsi	Qalıq risk dərəcəsi	Qeyd
--------------	---------	-------------	----------------	--------------------------	-------------	-------------------------------------	---------------------	-------------	----------	---------	-------------	---------------------	--------------	-----------------	----------------------	----------------------	------------------------------	--------------------------------	---------------------	------

“Azərbaycan Respublikası Milli Depozit Mərkəzində risklərin idarə edilməsinə dair Qaydalar”a Əlavə 3 – Prioritet Reytingləri Xəritəsi

“Azərbaycan Respublikası Milli Depozit Mərkəzində risklərin idarə edilməsinə dair Qaydalar”a Əlavə 4 – Ehtimal Reytingləri Şkalası

	1	2	3
	Aşağı	Orta	Yüksək
Hadisənin baş vermə tezliyi:	· 3 ildə bir dəfədən az	· 1-3 ildə bir dəfə	· 1 ildə bir dəfə və ya daha tez

“Azərbaycan Respublikası Milli Depozit Mərkəzində risklərin idarə edilməsinə dair Qaydalar”a Əlavə 5 – Nəzarət Reytingləri Şkalası

	1	2	3
	Aşağı	Orta	Yüksək
Nəzarət çərçivəsi: (risklərə qarşı adekvatlığı, tətbiqinin effektivliyi və standartlara uyğunluğu)	Riskin qarşısının alınması üçün <u>əksər məqamlar üzrə qeyri adekvatdır</u> və əhəmiyyətli səviyyədə təkmilləşməyə ehtiyac duyulur.	Riskin qarşısının alınması üçün <u>bir sıra məqamlar üzrə qeyri adekvatdır</u> və orta səviyyədə təkmilləşməyə ehtiyac duyulur.	Riskin qarşısının alınması üçün <u>bütün mühüm məqamlar üzrə adekvatdır</u> və minimal səviyyədə təkmilləşməyə ehtiyac duyulur.
Nəzarətin tətbiqi:	Davamlı və ya tələb olunan qaydada tətbiq olunmur. Mövcud qaydalarının tətbiqinin <40% səviyyəsində əminlik mövcuddur.	Davamlı və tələb olunan qaydada tətbiqinə dair kifayət qədər əsaslar mövcud deyil. Mövcud qaydaların tətbiqinin 40%-80% səviyyəsində əminlik mövcuddur.	Davamlı və tələb olunan qaydada tətbiqinə dair əsaslar və ya tam əminlik (80-100%) mövcuddur.

“Azərbaycan Respublikası Milli Depozit Mərkəzində risklərin idarə edilməsinə dair Qaydalar”a Əlavə 6 – Təsir Reytingləri Şkalası

	1	2	3
	Aşağı	Orta	Yüksək
Təsir Kategoriyaları			
Biznes uğursuzluğu	- Biznes prosesi təşkil edən əməliyyatların effektivliyinə minimal səviyyədə neqativ təsir VƏ YA - Biznes prosesin hədəfinə minimal səviyyədə neqativ təsir	- Biznes prosesi təşkil edən əməliyyatların effektivliyinə əhəmiyyətli səviyyədə neqativ təsir VƏ YA - Biznes prosesin hədəfinə orta səviyyədə neqativ təsir (Funksional hədəfə (əsas məqsəd) nail olunmasına neqativ təsirsiz)	- Biznes prosesin hədəfinə yüksək səviyyədə neqativ təsir VƏ YA - Funksional hədəfə (əsas məqsəd) nail olunmasına neqativ təsir

Maliyyə itkisi	• 10 000 manata qədər təsir VƏ YA • Struktur bölmənin cari il üzrə büdcəsi ilə asanlıqla qarşılana bilən təsir 10%-ə qədər)	• 10 000 – 100 000 manat arası təsir və ya • Struktur bölmənin cari il üzrə büdcəsinə orta təsir (10%-50%)	• 100 000 manatdan çox təsir • Struktur bölmənin cari il üzrə büdcəsinin yarısı və daha çox məbləğdə təsir (50%-və daha çox)
Reputasiya zərəri <i>(MDM-in rolu və effektivliyi , eləcə də idarəetmə sistemi, siyasəti və fəaliyyətinin effektivliyi barədə neqativ rəy və fikirlərin yaranması)</i>	• Bazar iştirakçılarında (o cümlədən emitent və investorlarda) minimal səviyyədə neqativ rəyin yaranması VƏ YA • Kənar maraqlı tərəflərdə (dövlət və qeyri-dövlət orqanları və s.) minimal səviyyədə neqativ rəyin yaranması	• Bazar iştirakçılarında (o cümlədən emitent və investorlarda) orta səviyyədə neqativ rəyin yaranması VƏ YA • Kənar maraqlı tərəflərdə (dövlət və qeyri-dövlət orqanları və s.) orta səviyyədə neqativ rəyin yaranması VƏ YA • KİV və sosial mediada orta səviyyədə neqativ fikirlərin səsləndirilməsi VƏ YA - İdarə Heyətində orta səviyyədə neqativ rəyin yaranması	• Bazar iştirakçılarında (o cümlədən emitent və investorlarda) əhəmiyyətli səviyyədə neqativ rəyin yaranması VƏ YA • Kənar maraqlı tərəflərdə (əhali, dövlət orqanları və s.) əhəmiyyətli səviyyədə neqativ rəyin yaranması VƏ YA • KİV və sosial mediada əhəmiyyətli səviyyədə neqativ fikirlərin səsləndirilməsi və ya • İdarə Heyətində əhəmiyyətli səviyyədə neqativ rəyin yaranması

[illegible][illegible]